

A család nevelő feladatai

Prof. dr hab. Andrzej Dzięga érsek – ARCHBISHOP OF SZCZECIN-KAMIEŃ

1952-ben született Radzyn Podlaskiban. 1971-1977 között végezte szemináriumi tanulmányait Iedlecben. Pappás szentelése után a Malowa Góra és Radoryz plébánáján működött. 1978-1980 között Lublini Katolikus Egyetemen Pastorális szakát végezte levelező tagozaton. 1982-1985 között ugyanitt jogi végzettséget, majd 1988-ban doktori címet szerzett kánonjogból. 1989-től oktatói-tudományos tevékenységet végezve a Lublini Katolikus Egyetemen, 1995-ben kánonjogból habilitált. 1996-ban a Kánonjog és Egyházi Adminisztráció Tanszékén előbb dékánhelyettesé, majd dékánná nevezték ki. 1998-ban a Lublini Katolikus Egyetemen professzori címet szerzett, 1996-2008 között pedig az Egyházi Tanszék vezetőjeként működött. 2009-től pedig a Családjogi Tanszék vezetője. Számos egyházi és egyetemi poszt betöltöje. Istenszolgája II. János Pál Pápa 2002. október 7-én a Sandomierzi Egyházmegye püspökévé, XVI Benedek pedig 2009. február 2-án a Szczeciń-Kamieński érsekség érsekévé szentelte őt fel. A Szczeciń-Kamieński érsekség vezetését 2009 március 31-én vette át.

Lengyelországban, napjainkban számos ember központi kérdésköre a katolikus házastársak és családok felvállalt és realizálódott feladatainak és funkcióinak problematikája. A család általánosan megfigyelt krízise, egyébként tudatosan inspirálva a központi rossz által, számos embert megtölt szomorúsággal és nyugtalansággal. Annál inkább elégedettséget ébreszt mindenfajta kezdeményezés, mely eredményesen és teljesebben enged rálátást a család mindenfajta esélyeire és veszélyeztetéseire. Összességében a család egyik legfontosabb funkciója a nevelő feladatai. Amikor viszont kissé közelebről rátekintünk erre a fonalra, amikor egyes aspektusaiba belenézünk, kiderülhet, hogy sok dolog van még, melyek folyamatosan apró meglepetéseket okozhatnak. Ezzel a problematikával többször foglalkoztam, többek között 2004 szeptemberében, Łomży-ban egyháziak számára megszervezett Konferencián közzétettem referátumomat a család ne-

velő funkciójáról az egyházi jog normáinak fényében. A Konferencia anyagaiban megtalálható az akkori előadásom teljes szövege. Jelen vélemények főleg ugyanazon kérdések körül forognak, figyelembe véve a kérdések néhány újabb aspektusait, elsősorban a katolikus oktatók környezetének igényeire való hajlammal. Érdeemes az elején rámutatni a kérdéskör teológiai aspektusára, a Katolikus Egyház Katekizmus néhány nyilatkozatainak segítségével.

A nevelői funkcióról, nevelő feladatról összességében beszélve, bizonyos meglepődéssel megállapítható, hogy a Katolikus Egyház Katekizmus feljegyzései, mint nevelő, a „Törvény Betűje” már az Ószövetségben át lett adva az embernek. Isten által lett átadva, hogy az ószövetségi Isten Népet Krisztushoz vezesse. Ez különös nevelői cselekvés, amit az Atyaisten az egész emberiség iránt magára vállalt, ezzel bizonyos célhoz, bizonyos feladathoz, esélyhez vezetve azt. Ez szintén az ember valami-

lyen felkészítése a feladatra, amit Isten egy bizonyos pillanatban feladhat. Ez bizonyos fényt ad a nevelés fogalmáról. Ugyanabban a Katekizmusban, a 1091 számban, egyidejűleg azt olvashatjuk, hogy „a Szentlélek a liturgiában Isten népe hitének pedagógusa”. Tehát a Liturgia a cselekvés bizonyos területe, egy bizonyos titok, amelyben a nevelés ugyanazon folyamata megy végbe Isten által, a Szentlélek által. Ez a hitre, hívó magatartásra való nevelés. Tudjuk, hogy a Liturgiában a csodálatos, Isteni művek szerzője a Szentlélek. Ugyanazokat a katekizmusi feljegyzéseket nézve, már a család területére lépve, ezt olvashatjuk, hogy „a szülők nevelői joga és kötelessége mindenekelőtti, és nem szabad elvenni tőlük.” Természetesen ez a norma a Kódexben is ismétlődik. Itt hangsúlyoznám a „a nevelői jog és nem szabad elvenni tőlük” szavakat. Az Egyház tanításai nyomán a szülők ettől a jogtól nem térhetnek el, nem mondhatnak le róla. A Katekizmus 2252 száma ezekre a nevelési célokra mutat: „a szülők felelősek elsősorban gyermekeik hitben, imádságban és keresztény érényekben való neveléséért”. A nevelésnek mindig van valamilyen célja, mindig törekvés „valami felé”. A szülők kötelességeik kontextusában, akik felelősek a nevelésért, a Katekizmus a következőkre utal: hitre, imára és minden keresztény érényre. A Katekizmus 2228 számában olvashatjuk, hogy „a szülők gyermekeiket az értelmük és szabadságuk helyes használatára nevelik”. Máshogyan mondva a szülők gyermekeiket bizonyos gyakorlottságra, bizonyos érettségre nevelik. Ez az ő véleményük. De térjünk vissza egy kicsit a Katekizmus 2223 számához. Ott olvashatjuk, hogy „a nevelés jelentése megkívánja az önmegtagadás, a helyes ítélet és az önuralom - melyek minden igazi szabadság föltéte-

lei - begyakorlását”. Így hát a valóságban a nevelés célja, amit a szülők gyakorolnak gyermekeik iránt, az ők minden igaz szabadságuk. A 2222 számban egyszerűen igazolódni látszik, hogy „a szülők arra nevelik gyermekeiket, hogy teljesítsék Isten Törvényét, miközben magukat a mennyei Atya akarata iránt engedelmesnek mutatkoznak”. Isten törvényeinek teljesítésére nevelnek, vagyis az emberi érettség arra a fokára, melyet maga Isten minden emberbe bevezet, és azt minden embertől elvárja. A Katekizmus nagyon érdekesen is mutatja e nevelési folyamat bizonyos módszerét. A 2217 számban kissé megváltoztatja a nézőpontot, ugyanakkor megtartva a dolgok ugyanazon rendjét, amivel rámutat, hogy a gyermeket milyen magatartás kell jellemezze: „Mindaddig, amíg a gyermek szülei otthonában él, engedelmeskednie kell szülei minden kérésének”. Nincs itt szó a nagykorúság határáról, vagy valamilyen meghatározott körülményhez kötött határról, mint pl. tanul-e még a gyermek, tovább képzi-e magát, dolgozik-e, független-e vagy sem. Egyszerűen: mindaddig, amíg a gyermek szülei otthonában él, engedelmeskednie kell szülei minden kérésének, amelyet az ő vagy a család java indokol. Ide illik egy idézet is: „Gyermekek, fogadjatok szót szüleiteknek”.

Teljesen nyilvánvalónak tűnik, hogy ez a szülőkre vonatkozik. De a gyermekeknek engedelmeskedniük kell nevelőik ésszerű parancsainak is. Így felvetődik a kérdés: ki szabja meg az ésszerű és ésszerűtlen parancsok közötti határt? Már előre feltételezhető, hogy a nevelők parancsai ésszerűek. A gyermekeknek engedelmeskedniük kell nevelőik ésszerű parancsainak, és mindazok ésszerű parancsainak is, akikre a szüleik bízták őket. Tehát maga a tény, hogy a szülők egy adott személyre bízták

gyermeküket, és megbízták bizonyos feladatokkal a saját gyermekük iránt konkrét, biztos ellenőrzési alapot ad. A gyerekeknek engedelmkedniük kell nevelőik parancsainak, természetesen az ésszerűség határain belül. Szintén a 2217 számban a Katekizmus megállapítja: „De ha egy gyermek a lelkiismeretében meg van győződve arról, hogy erkölcsileg rossz lenne engedelmkedni egy ilyen parancsnak, akkor ne kövesse azt”. Így hát maga a gyermek arányos érettsége is jelen van nevelési időszakának minden fázisában. A gyermeknek joga van, már előre, nevelőinek hozzáállását és azok parancsainak értékeléséhez, és joga van – ha a lelkiismeretében meg van róla győződve – az alárendeltség visszutasításához. A Katekizmusban azonban sehol nincs szó arról, hogy a gyermek szülei kérésének teljesítését megtagadhatja. Növekedve, viszont továbbra is tisztelni fogják szüleiket, óhajaikat meg fogják előzni, szívesen fognak tanácsot kérni és indokolt figyelmeztetéseiket megfogadni. Mégis megjelenik a szülői engedelmség bizonyos határa. Megszűnik a gyermekek önálló válásával. A szülők iránti tisztelet természetesen megmarad. Ez mindig megilleti a szülőket, hisz forrása az Istenféltésből fakad.

A fent említett katekizmusi feljegyzések kontextusa jó keretet ad a nevelés és a család nevelői funkciója kérdéseinek beágyazásához, a kánoni jog normáinak kontextusában. Elismerem, hogy teljesen mellőzni akarom azt az egyébként igen fontos kérdést, milyen típusú családról van szó: csonka család-e (egy szülő, egy gyermek), vagy teljes család, bár ún. kicsi, vagyis kétgenerációs (szülők és gyermekek), vagy nagy család – többgenerációs. Nincs semmi kétség, hogy bármely családi közösség ellátja saját nevelési funkcióit, és hogy ez a család legfőbb feladataihoz tar-

tozik. Minél jobban szétterjesztett a család, nevelési hatása annál inkább megsokszorozódik. Gya-kran egymásra épülnek, mivel pl.: három generációs családban van a nagyszülők és a szülők közötti kapcsolat, a szülők és a gyermekek közötti kapcsolat, a gyermekek azonban nevelők, mint saját gyermekek szülei.

A nevelés funkciójáról beszélünk. Ezen a ponton felteszek egy kérdést, mely fölött szeretnék elidőzni egy kicsit. A nevelés fogalmáról van szó, hogy mi valójában a nevelés. Gyakran természetesen használjuk ezt a fogalmat. Másik kontextusban, mint nevelés a formáció fogalmát használjuk. Érdemes ezt a terminust alkalmazni, annál inkább, mivel mind a Katekizmusban, mind a Kódexben többször alkalmazva van ez a szó. Szerzetesrendi, pres-biteri és szeminárium formációról beszélünk. A formáció mindig művelődés, vagyis viszonyok művelődése va-lamilyen kontextusban. A formáció pontosan meghatározott területen folyik. Ez valaki ránevelése pontosan meghatározott, korábban elhatározott magatartásra. Felkészítése, megtanítása, bizonyos viselkedésre való ránevelése, bizonyos jártasságot adva. Általunk gyakran használunk másik terminus: az edukáció. A lengyel nyelvben az edukáció tanítást jelent: valaki edukál valakit. Az a valaki edukálva van, ez valaki tanítása. Leginkább a tudás átadására asszociál, vagy az intellektuális formáció síkjára helyezi. Másik lengyel terminus: képzés. A képzés fo-galma viszont nagyon közel áll az edukációhoz, mégis valamivel szélesebb, mivel edukáció lehet akkor, amikor valaki képzését jelenti, de lehet önképzés is – valaki képzi magát, valaki tanul valamit. Etimológiailag ezek nagyon közeli formációk, bár a lengyel nyelv ezeket kissé két különálló területre helyezi. A nevelés terminusához vissz-terve észrevehetjük,

hogyan ez a lengyel terminus áll legközelebb a latin educacio terminusához. Paradox: a lengyel „edukáció” nem feltétlenül jelenti ugyanazt, mint a lengyel „nevelés”. Educacio valami többet jelent. Mert legalább 4 aspektusa van:

1. A nevelés mindig közösségi kapcsolat, emberek közötti kapcsolat, és azt kell jelentenie, hogy a kapcsolat mindkettő alanya, oldala eleget tesz bizonyos feltételeknek. A kapcsolat egyik oldalán a mester áll, a kapcsolat másik oldalán a tanítvány, vagy tanítványok. Vagyis ez közösségi kapcsolat, mely hosszú időre összekapcsolja az embereket. Ez nem egyszeri cselekmény. Közösén átélt dolgok, közösén vezetett feladatok hosszú sora ez.
2. A nevelés minősíti a személyt. Amikor a mesterről beszélünk, le kell fektetnünk egy szabályt: hogy a mester, vagyis a tanító, az aki a nevelést vezeti, szülő, már az érettség azon fokán kell lennie, ahová tanítványát szeretné elvezetni? Ez tagadhatatlanul szükséges dolog. Vigyáznunk kell arra, hogy ne legyen olyan helyzet ahol „vak vezet világtalant”. Ha valaki szülő, tanító, vagyis mester már előtte el kell érnie azt a szintet ahová valakit el szeretne vezetni. Úgy vélem, ez egy szükséges követelmény. Előbb neki muszáj arra a szintre eljutnia. Neki kell személyesen bejárnia az utat, mely a csúcs-hoz vezet. Némileg hitelesítenie kell az út igazát, melyen vezet valakit, aki nevelési cselekedeteinek alá van rendelve. Nem számít, hogy a mester esetében a folyamat még tart, vagy, hogy ez a folyamat lezajlott-e már. Viszont kell, hogy jobban előréb járjon. Ugyanakkor el kell fogadni, hogy a tanítási folyamat másik alanya, vagyis a tanítvány meg kell bízjon tanítójában, mert a tanítás nem engedélyezi a kényszert. A nevelésnek

közösségi kapcsolatnak kell lennie. Az oldal elfogadott folyamata kell legyen, hogy sikeres lehessen.

3. A nevelés folyamatában, vagy a „nevelés” fogalmában, fontos aspektus a dinamika. Itt dinamika van, és nem sztatika. Ez egy állandóan változó és együtt megalkotott kapcsolat, út, melyet mind két alany követ. „A szavak útja”, „a cselekvés útja” ez, és egyidejűleg a szavak és tettek hatékonyságának folytonos igazolása. A dinamika, vagyis a nevelés útjának követésének a tempója egyformán függ a tanító készsége és a tanuló nyitottságától. Lehet a tanító kitűnő, de ha egy konok tanítványra talál a folyamat nagyon lassú. Lehet úgy is, hogy a tanítvány nyitott, de a tanító gyenge. Akkor is lassú lesz a folyamat. Vagyis a dinamizmus mind két alanyon múlik.
4. Különösen fontos ebben a kérdésben és a nevelés terminusában a cél, amit magunk elé állítunk, a cél, amely felé igyekszünk. A tanítónak célját precízen kell ismernie, fel kell állítania magának. Ez nem lehet véletlenszerű tevékenység. Nagyon precízen körülhatároltnak kell lennie. Muszáj tudnunk merre igyekszünk, mert csak akkor lehet bizonyos dolgokat a tanulás folyamatába beprogramozni, és csak akkor lesz lehetséges az igazolás.

Ha már a nevelés fogalmát fontolgatjuk, érdemes észrevenni, hogy több szemszögből használja ezt fogalmat a Kánonjogi Kódex. Gyakran szorosan meghatározott céllal van összekötve, pl.: a lelkiismeret nevelése, a cölibátus-ban éléshez való nevelés. Több részletes dolgot nem említek. Ezt a fogalmat inkább általánosan is használja, pl.: keresztény nevelés, akkor a keresztény magatartásra, evangélikus magatartásra az egész életben, keresztény erényekre való nevelést jelenti. Ezt úgy kell érteni, hogy

ez a folyamat az ember teljes érettségének, a maga egészében, alakítása. Kódex-el a kezemben szeretném pár dologra felhívni a figyelmet, amiket a legfontosabbak-nak véltem. A 217 kánonba megállapítható, hogy minden hívő, akik a keresztség által hivatottak az evangélikus tanok betartásával élni életüket, rendelkeznek a keresztség nevelés jogával. Itt a keresztség neveléséről beszélünk. Ugyanakkor, mint a keresztség nevelésének célja, megmutatkozik a személy emberi érettsége. Vagyis a nevelés az emberi érettség elérése felé igyekszik. A keresztség nevelés (a Kódexben valahányszor ilyen terminus van használva) a 217 kánon értelmében nem csak a nevelést, a vallási magatartásra való nevelést kell jelentenie, hanem a személy emberi érettségének az elérése felé igyekvést, lehetőleg minél szélesebb és mélyebb értelemben. 1055 § 1 kánon tökéletesen mutatja az ismert házassági szövetséget, férfi és nő között, mely gyermekek nemzésére és nevelésére irányul. Az „és” kötőszó egy, de két részből álló egyesült és elszakíthatatlan valóságot jelenti. Ha máshogyan lenne, ha szétválasztanánk, külön kezelnénk, azt jelenthetné, hogy teljes nyugalommal és a kánoni törvények megsértése nélkül, a szülők életet adhatnak át és a továbbiakban nem kell törődniük az élet nevelésével. Vagy nem adnak át életet, de pl.: örök befogadhatnak gyermeket és az ő nevelésével foglalatzkodhatnak. Ugyanakkor véleményem szerint, ha megnézzük egészében ezt a fordulatot, akkor mint egy fontos feladatként jelenik meg: a nemzés, vagyis az élet átadása, Istennel együtt való élet átadás és Isten nevében, valamint az élet felnevelése, az ember nem csak a keresztség érettségre való nevelése, hanem emberire is. A fordulat eme értelmezését javaslom mint általános jelentést.

1136 kánonra térek rá. Itt néhány igen fontos aspektus van. Ezt olvashatjuk: „A szülők legsúlyosabb kötelessége és elsődleges joga, hogy erejükhez mérten gondoskodjanak gyermekeik fizikai, szociális, kulturális, erkölcsi és vallási neveléséről”. A kánon ezekkel a szavakkal kezdődik: „A szülők legsúlyosabb kötelessége és elsődleges joga”. Kétség sem fér ebben a kódexi fordulatban, hogy a Katolikus Egyház hívőinek, ezen belül aki szülő, milyen módon kell a nevelést kezelniük: mint legfontosabb, legsúlyosabb, ugyanakkor mint elsőrendű kötelességet. A lehetőségeket felsorolva látjuk, hogy az Egyház maximálisan törődik az utódok felnevelésével. Ez a törődés öt területen jelentkezik. Szó van fizikai nevelésről, továbbá társadalmi nevelésről, társadalmi kapcsolatokhoz való nevelés. (Kis kitérés ezen a ponton: gyakran panaszkodunk Lengyelországban az erkölcs elfajulására, a visszaélésekre, a huligánságra, szinte a vandalizmusra. Valami történik a fiatal generációval. Talán elfogyott a szülők valamilyen értelme. Már nem gyermekeik tanítói. Elfelejtették „a területet”, ami hozzájuk tartozik.) A kánon még megemlíti a társadalmi funkcióhoz és kultúrához való nevelés jogát és kötelességet. A nevelés fontos területe az erkölcsi nevelés. Ez a nevelés különösen nehéz. A végén pedig a vallásos nevelésről van szó. A végén van róla szó, de a sorrend nem játszik szerepet. Mivel a törvényhozó előbb említve a nevelés többi területét, úgy kezeli azokat, mint a vallási nevelés előkészítőit. „Vallási nevelés a végén” mondhatnánk – ez igaz, ha úgy kezeljük mint az összes megelőző nevelési aspektus csúcspontja. (Vagy azért van ez az aspektus a végén, mert a nevelés e területe már csak az egyházi közösséget érdekli? Pedig mindenképp előtt a szülőket kéne, hogy érdekelje.) E kánon elemzését nagyon

fontosnak tartom, nem mód ezt kihagyni, mivel a szülők követelményeinek felállításáról van szó a nevelésben.

Áttérek a következő, 835 számú, kánonra. Ami arról szól, hogy a nevelés, amit a szülők a gyermekeik iránt gyakorolnak, a saját házastársi és szülői feladatok szentesítése. A szülők ugyanis különös módon vesznek részt ebben a „keresztény hitben vezetett házastársi élet és a gyermekeik keresztény nevelés vállalásának” feladatában. A szülők nincsenek egyedül ezzel a feladattal. Velük van Jézus Krisztus – Isten. Isten nevében és Isten erejével együttműködve adták az élet adományát, következőképpen Isten nevében és Isten erejével együttműködve teljesítik nevelési feladataikat. Isten jelen van törődésükben, feladataikban és cselekedeteikben, amiket realizálnak. A többi feladatot, mint segítő csak ebből a szemszögből nézhető. Ha Isten jelen van a rájuk bízott feladatok teljesítésénél, az azt jelenti, hogy az Isten vezeti az illető munkát. Ezért a szülők szoros együttműködése Istennel a saját munkájuk szentesítése, avagy saját maguk üdvözítése.

Emlékeznünk kell, hogy a szülőknek elsőrendű joguk van a gyerekeikhez. Ennek ellenére, ha tökéletesen realizálják jogukat és kötelességeiket, az Egyház éberen támogatja őket: tanáccsal, imával, szülői formációval. De ha az Egyház valamilyen gyengeséget vesz észre, azonnal igyekszik támogatni és kiegészíteni. Klasszikus példa pl. az Egyház által szervezett katolikus oktatás. Úgy gondolom, hogy ami Lengyelországban az elmúlt húsz évben ezen a területen történt rendkívüli. Ugyanakkor tisztában vagyunk azzal, hogy ezen a területen, az Egyháznak Lengyelországban még mindig van hova fejlődnie, főleg a szervezői oldalon. A Kánonjogi Kódexben egyértelműen szó van arról, hogy a szülők-

nek joguk van megfelelő segítséget elvárni az államtól. Ez az állam kódexi normákban megerősített kötelessége. Ebben az állam nem kedvez. Ha a családok oldalán áll, ez azt jelenti, hogy kötelessége támogatni a családokat, kötelessége segíteni őket. Ez a gondolat egy nagyon fontos területre visz minket. Arról van szó, hogy mind azok a keresztények, akik dönthetnek az állam dolgaiban, akik együtt alkotják az államot, mint képviselők, tisztviselők, még ha csak a legmagasabb minisztériumi hivatalokban is, megértsék a szülők segítségének kötelességéből fakadó feladatokat a nevelés területén. Lengyelországban ezen a síkon különböző korszakokat állapíthatunk meg. A hangulatban pár évente láthatunk bizonyos változásokat. A Kódex erősen mobilizálja a lelkeseket, főleg a plébánosokat, hogy az Igé hirdetési kötelességük mellett, alapvető kötelességük még törődni a gyerekek és a fiatalok keresztény nevelésével a plébánia területén. Ez a lelkesek meghatározott kötelessége is különösen fontos segítség a szülőknek az Egyház részéről. Ha ily módon tekintünk a szülők társadalomban és az Egyházban betöltött nevelési funkciójukra, központi funkcióként jelenik meg, mivel hogy ez által realizálják a házastársak szerelmüket, egységüket, és szentségüket.

A kérdés, amit a végén szeretnék felállítani a következő: milyen feladatokat kell még felvállalni, hogy intenzívebben, sokkal intenzívebben tudjuk alakítani, nevelni és tanítókká tenni a szülőket? Tudjuk, hogy a mostani szülők generációja gyengébb, ha a vallási ismeretekről és etikai hozzáállásról van szó. Ezért sokkal több tisztán lelkeszi és intézményi segítséget igényelnek részünkről. Ezért is minden inspiráció és kezdeményezés, amelyek a mostani generáció szüleit a nevelés tanítóivá alakíthatják, nemcsak szükségesek. Elengedhetetlenek.

Bárcsak ala-kulnának, bárcsak indulnának, bárcsak meglenne gyümölcsük.

Az utóbbi időben világos javaslatok vannak arra, hogy maguk a házastársak – potenciális vagy tényleges szülők - lelki formációja válják a legfontosabbá a családok által felvállalt cselekedetekben. Csak akkor lesznek képesek a mély lelki életük-ből nemcsak felismerni, de hatékonyabban végezni nevelési feladataikat az Isten által rájuk bízott gyermekeik iránt.

ÖSSZEFOGLALÁS

A nevelői funkcióról, nevelő feladatról összességében beszélve, bizonyos meglepődéssel megállapítható, hogy a Katolikus Egyház Katekizmus feljegyzései, mint nevelő, a „Törvény Betűje” már az Ószövetségben át lett adva az embernek. Isten által lett átadva, hogy az ószövetségi Isten Népét Krisztushoz vezesse. Ez különös nevelői cselekvés, amit az Atyaisten az egész emberiség iránt magára vállalt, ezzel bizonyos célhoz, bizonyos feladathoz, esélyhez vezetve azt. Tudjuk, hogy a Liturgiában a csodálatos, Isteni művek szerzője a Szentlélek. Ugyanazokat a katekizmusi feljegyzéseket nézve, már a család területére lépve, ezt olvashatjuk, hogy „a szülők nevelői joga és kötelessége mindenekelőtti, és nem szabad elvenni tőlük”. Az Egyház tanításai nyomán a szülők ettől a jortól nem térhetnek el, nem mondhatnak le róla. A cikket mutatja, hogy milyen feladatot van bízva a szülőkre.

SUMMARY

Issues of tasks and functions undertaken and realised marriages and Catholic families is nowadays the centre of attention of many people. Upbringing tasks of the family is one of the most important functions of the family in general. Speaking of the upbringing function and of upbringing

task, to some surprise we find that according to records of the Catechism of the Catholic Church as an educator „letter of the law” has already been given to man in the Old Testament. It has been given by God to lead the People of God of the Old Testament to Christ. This is a specific upbringing activity, which the Lord God has taken to all humanity. According to the teaching of the Church, parents cannot shirk that right. Upbringing means the necessity of learning sacrifice, prudential judgment, self-control, which are the foundations of all, true freedom. The purpose of upbringing, which parents give to children, is their true freedom, all true freedom. Upbringing is always a social relationship, an interpersonal relationship, and this must mean that the two entities of this relationship, both of its parts, must meet certain conditions. On one side of this relation is the master, on the other side of it is brought up person or there are brought up people. Moreover, upbringing points at the value of people. When we talk about the master, it must be remembered that the master – educator, has to be himself at the appropriate level of maturity. Extremely important in this issue and in this term is the aim man wants to achieve. The aim must be very precisely defined. Upbringing leads to reaching maturity of human. The church takes maximum care for upbringing children. This care appears on five areas. There are considered physical, social, moral, cultural and religious upbringing. We must remember that parents have the very first right to their children. All the inspiration and initiatives that can do the parents of the present generation masters of education are not only necessary. Are essential. May they come into being, may they be implemented, may they bear fruit.